

841 שיעור - The New Eruv in Queens

I. העירוב החדשה ב' QUEENS

(א) ראיתי מודעה שנכתב בעתון שנקרא Jewish Press שבעיר Queens יש עכשיו עירוב חדש שמערב Kew Gardens Hills, Holliswood, Briarwood, Hillcrest, Jamaica Estates, and Tietz Center עירוב זו יותר גדול מכל העירובין שבנוא יארק

(ב) עיין באג"מ (ד - פ"ו) שהכשיר העירוב הישן בקיו גארדענס הילס רק בארבעה תנאים (א) שזה היה בהסכם כל הרבנים אשר בקיו גארדענס הילס (ב) ונעשה זה באופן שלא נכנס הדרך הכבושה לרבים הנקרא "היי וויי" (ג) וגם נעשה באופן שהחששות ליפסל ע"י איזה קלקול הם רחוקים מאד (ד) וגם העמידו משגיח שיראה בכל ערב שבת קודש ורואה בזה תועלת גדולה וטובה גדולה לשמירת שבת ואינו דומה לנוא יארק וברוקלין שהם עיירות גדולות משא"כ קיו גארדענס הילס שהיא קטנה לענינים אלו ולכן אם העירוב החדשה מקיימת עוד כל התנאים הנ"ל היא עירוב כשרה ואם לאו אין מותר לסמוך עליו

II. אי יש ענין להחמיר שלא לטלטל במקום שיש עירוב

(א) עיין בספר מעשה רב של הגר"א (קמ"ח) שלא לישא בשבת כלל אפילו במקום שיש עירוב ואפילו בחצר ובבית לא ישא כ"א בידו ואפילו אם יש שם עירוב ועיין בשבת (ז"ג) דחנניא אומר חייב אדם למשמש בכגדו ע"ש עם חשכה ולכן אין לטלטל שום דבר דרך כיסי הבגדים אפילו בבית שמא ישכחם ויצא עמהם אבל כשהם בידו חזי להו ולא ישכח

(ב) עיין במנחת שבת (פ"ג - ו) שכתב שיש איזה אנשים יראים דלא סמכו על עירוב דעיר מטעם שחוששין שמא נתקלקל העירוב ואשרי מי שנזהר בזה

(ג) עיין בשו"ת תשורת ש"י (ה - ש"ז) שנכון לבעל נפש להחמיר שלא לטלטל מחמת כמה טעמים (א) יש לחוש להפוסקים דס"ל דלא בעינן ס' רבוא בוקעין (ב) ששוכרין הרשות מהקאפיטאן (city official) והחכם צבי (ו) צווח ע"ז דאינו מועיל ודלא כהבית יוסף דמתיר (ג) שיש כמה מחללי שבת בצנעה שאינם מודים בעירוב ולכן אין שוכרין ממנו רשות ואין מערבין עמם והם אוסרים על השאר (רמב"ם ז' - ט"ז והמרדכי פ' הדר - תקט"ז) ורק ביטול לרשות מועיל וזה קשה מאוד לעשות למעשה לאלו וע"ע בראב"ד (שס)

(ד) איברא עיין בטוש"ע (שס"ו - י"ג - י"ד) שמצוה לחזור אחר עירובי חצרות ואנו מברכים וצונו כעל כל מצוה דרבנן ועיין בעירובין (כ"ח:) דבשעה שתיקן שלמה עירובין בת קול יצתה לסעייתו

(ה) החתם סופר (ה - ט"ז) כתב שחוב מוטל על כל רב לתקן מבואות העיר בצ"ה שלא יכשלו רוב המון ואם הרב מתעצל מכשול העם תלוי בצווארו ומי שאינו מתקן הדיוטות גמורה היא (נזר ישראל ז')

(ו) עיין בפתחי תשובה (י"ד ס"ס קט"ז) שהיכא דמותר מן הדין מותר להחמיר וזכור לטוב (בשם האו"ה) אמנם בתורת האשם חולק עליו בדבר שלא מצינו שהחמירו בזה חז"ל (ביטול בששים) והוי כמו אפיקורסת להחמיר ויצא שכרו בהפסדו וגם יש חשש של ביזוי תלמיד חכם שעשה העירוב

(ז) הנמוקי או"ח (ש"ד) כתב דהאר"י ז"ל לא חשש לחקור על העירוב וגם הבני יששכר לקח אצלו במכוין איזה חפץ שלא יהיה בכלל מי שאינו מודה בעירוב ולא הקפיד על שיטת הרמב"ם בענין צ"ה יותר מעשר אמות

III. אם צריך להשתדל לתקן עירובין בזמנינו

(א) **עיינ באג"מ** (ה - כ"ט) דאיכא חיוב על חכמי העיר לתקן עירובין (עירונין ס"ח) הוא היה בדורות הקדמונים שלא היה אפשר בלא העירוב שלא היו מקררים ומים ותנורים בביתם אמנם בזמנינו אין שום צורך ואין ענין לתקן משום המחלל שבת במזיד דהלכה כרשב"ג דהלעיטהו לרשע וימות (ב"ק ס"ט. ובש"ך י"ד קט"ח - סק"ו ודגמ"ר ע"ט) ואיברא איכא חסרון בתיקון עירובין שירגילו להוציא אפילו במקומות שאין שם עירוב ולכן יותר טוב שלא לתקנם ומ"מ ודאי לא שייך למחות במקום ששייך לעשות עירובין (אג"מ ה - כ"ח - כ"ז)

(ב) **בסי גייט (Seagate) התיר** משום שהיא מוקפת חומה גבוה משלש רוחות וגם סגורה וכצד הרביעי שהיא לצד הים איכא תלי אבנים הרבה שמונחים שם כל השנים ורק שם התיר לעשות צורת הפתח (אג"מ ה - כ"ח - י"ט וגם י"ד ג - קס"ח)

(ג) **ליד דעטראיט (Detroit suburb)** שיש שם פחות ממאה אלף תושבים דאין שם רה"ר ואין לחוש לשום תקלה כשיתקנו שם עירובין שיבואו לתקן גם בערים גדולות מותר אמנם בדעטראיט עצמו לא היה אפשר לתקן אף שלא ימצא בחוצותיה ששים ריבוא וכן בכל ערים הגדולות ששייך שיטעה שאפילו בדליכא ס' ריבוא אסור (אג"מ ה - כ"ט)

(ד) **במאנהאטיין (Manhattan)** עיינ באג"מ (ח - קל"ט ח"ת ה ד"ה חך הגה) שדעת הרשב"א בעבודת הקודש שהדלתות מועלות לרבי יוחנן רק לעשות המבואות רה"י ולא הסרטיא והפלטאיא וכן דעת רבינו אפרים דרה"ר לא מיערבא אפילו בדלתות נעולות ויש סוברים שאף שאינו רה"ר הוא עכ"פ כרמלית הוא כדהובא בתה"ד היוצא מזה לדינא שיש שיטות הרבה שאף אם היו הדלתות נעולות היו מאנהאטיין וכן ברוקלין רה"ר ועיינ בשו"ע (ש"ס - ז) ועוד יש חשש מצד הגשרים אליבא דהרא"ש והמסקנא דמאנהאטיין לא דמי למה שנהגו להקל בשאר מקומות וא"כ אין בידינו להתיר נגד השיטות שאסרו וגם ראייה גדולה שבירושלים לא עשו עירוב להתיר אבל מ"מ אינו יכול למחות ביד המיקילין כי גם הם רבנים גדולים ועיינ בשו"ת הר צבי (ז - כ"ד) שכתב דכל המסייעים בתיקון עירובין במאנהאטיין מצוה רבה היא ולמעשה אין ראוי להתיר כי הגר"א קוטלר הדיעו ברבים שא"א בשום אופן לתקן עירוב שם ואסור לטלטל אף אחר כל התקונים שעשו ושיעשו איזה רבנים

(ה) **בברוקלין** אפילו אם אין ס' ריבוא אין לתקן עירובין דרובא דאינשי אין יודעין הבירור כנ"ל אמנם האמת הוא שכל ברוקלין הוא פחות מי"ב מיל על י"ב מיל ויש ס' ריבוא ברחובות וא"כ הוא רה"ר דאורייתא דודאי אין לתקן עירובין מדינא ולא דמי לווארשא ולוועען ולאמסטערדאם ולאנטווערפען ולפאריז שהתירו הגאון החזון איש והגאון רבי חיים עוזר שבעיירות אלו לא היו ס' ריבוא ברחובות

(ו) **לעשות עירוב אפילו בחלק קטן של בארא פארק או של פלעטבוש** עיינ באג"מ (ח - קל"ט - ה ד"ה ולכן) שהס' רבוא קאי על העיר דאם היה בעיר ס' רבוא בוקעין אף שלא בכל מבוי ומבוי הוי כל המבואות הרחבות ט"ז אמה רה"ר וראיה מעירובין (כ"ז) דאפילו במעלות בית מרון היה רה"ר ומה שעשו תיקונים לעיירות שביוראפ ולא החמירו בסרטיא ופלטאיא משום שצריך ס' רבוא בחוץ ברחובות ולכן צריך ד' וה' פעמים ס' רבוא ואין שם סכום זה וכן בבארא פארק הוא אסור מדינא בלא דלתות (אג"מ י"ד ג - קס"ח) ובאג"מ (ח - זף רל"ט) כתב דמותר רק אם נעולות כלילה וע"ע בכה"ט (ש"ס - סק"ז) לדעת הרשב"א שסרטיא ופלטאיא הוא רה"ר אף בעיר שמוקפת מחיצות ודלתותיה נעולות וכן איתא בכה"מ בעירובין (כ"ז) בשם הר' אפרים דרה"ר לא מיערבא אפילו בדלתות נעולות כלילה

IV. ועיינ בשו"ת דברי יציב (ז - קע"ג - ה) שהתיר לעשות עירוב כענינינו אולם כתב "ובנ"ד הרי יש רבנים ות"ח שמתנגדים ומנמקים זאת בטעמים ע"פ הלכה ופשיטא שאין ביד ב"ד לכופם ועכ"פ כל זמן שלא כפו אותם ולא הסכימו לערב לא מהני מידי" ושמעתי מרב דוד פיינשטיין שהם מחיובים להיות מודים לעירוב אפילו אם אינם משתמשים בה